

ИЗЛОЖБЕНА ДЕЛАТНОСТ ИСТОРИЈСКОГ МУЗЕЈА СРБИЈЕ У ТОКУ 1986. ГОДИНЕ

Изложбена делатност Историјског музеја Србије у 1986. години била је један од приоритетних радних задатака. Колектив Музеја је својим максималним ангажовањем настојао да одржи континуитет приказивања квалитетних изложби, где год је за то било интересовања. У то се морао уложити изузетан труд и напор јер се критичан материјални положај музејске службе, у којој се ова последњих година налази, одражава, пре свега, на изложбену делатност.

Ове тешкоће су биле разлог што Музеј у току 1986. године није приредио ниједну нову изложбу. (Изложба „Ужичка република“, премијерно приказана у Берлину, само је обновљена стара изложба, а „Милутиновићево и Валтровићево истраживање Студенице“ је део старе изложбе „Излози Српског ученог друштва“, прилагођен за прославу осамстогодишњице манастира Студенице.)

Историјски музеј Србије и ове године је одржавао стандардне облике сарадње с другим институцијама на организовању изложби, као што су:

- сарадња на основу слободне размене рада;
- међурејубличко-покрајинска сарадња;
- међународна сарадња.

На основу слободне размене рада, изложбе нашег Музеја приказане су петнаест пута у току 1986. У оквиру међурејубличко-покрајинске сарадње организоване су изложбе у пет градова (Нови Сад, Мостар, Сплит, Ријека, Осиејек). На основу програма међународне сарадње (Програм културно-просветне сарадње СФР Југославије и ДР Немачке) приказана је обновљена изложба „Ужичка република“, која је проширена у сарадњи с Музејом устанка у Титовом Ужицу.

Поред овога, Историјски музеј Србије први пут је учествовао у акцији неколико културних институција СР Србије — „Селу у походе“. За ову прилику сачињена је кратка камерна изложба „Из збирки Историјског музеја Србије“. Она је обишла двадесет три села у југозападној Србији, Санцаку и на Косову. У многим селима мештани су се први пут сусрели са музејским експонатима. Изложба је у потпуности остварила своју образовну улогу.

Број посетилаца на изложбама Историјског музеја Србије 1986. године био је као и обично — око 3.000 до 3.500. Изузетно велика

посета је била на изложбама „Ужичка република“ у Берлину (25.000) и „40 година од ослобођења и социјалистичка изградња Косова“ у Београду (у сарадњи с Музејом револуције САП Косова) — 14.000. Међутим, што се тиче ове друге изложбе, треба имати у виду да је преко 90% посетилаца било из београдских основних и средњих школа, којима је Градски завод за унапређење васпитања и образовања посебно препоручио ову изложбу.

Од великог значаја је успостављање сарадње с Музејом Славоније у Осиеку, Музејом Херцеговине у Мостару и Музејима народне револуције у Сплиту и Ријеци и прво приказивање наших изложби у овим градовима. Изложбе нашег музеја су веома добро прихваћене па очекујемо даљу сарадњу с овим установама. Већ 1987. године планирано је приказивање њихових реципрочних изложби у Београду.

Може се, такође, оценити као веома успешно и гостовање изложбе „Ужичка република“ у Музеју за немачку историју у Берлину (НДР), што је после паузе од неколико година поновно приказивање једне наше изложбе у овом еминентном европском историјском музеју.

а) *Изложбе Историјског музеја Србије*

1. „Оружје и опрема средњовековног ратника у Србији“. — Изложба је приказана на основу слободне размене рада на Београдском сајму („Зимске чаролије '86“), у Бањалуци (Музеј Босанске крајине) и Мостару („Мостарско лето“) Захваљујући изузетној атрактивности својих експоната, ова изложба је била значајан културни догађај у свим срединама где је приказана. На Београдском сајму видело ју је десетак хиљада посетилаца. На жалост, немамо податке о посетама у Бањалуци и Мостару.

2. „Графика 19. века као историјски извор“. — Ова изложба је приказана у Новом Саду, Титовом Ужицу и Врњачкој Бањи. Посебно је била запажена у Новом Саду, где ју је посетило око 6.000 људи, а имала је 5.300 посетилаца и у Врњачкој Бањи. Очекујемо да ће ова изложба бити приказана 1987. године у још неколико места у Србији.

3. „Тито у партизанској штампи 1941—45“. — Ова изложба је наставила свој „поход“ по другим републикама. Године 1986. с успехом је приказана у Осиеку, а посебно у Мостару.

4. „Друштвено-политички развој Србије 1944—50“. Ово је највише приказивана изложба у току 1986. године, чак шест пута. Обишла је пет регионалних центара у Србији (Шабац, Лесковац, Ниш, Зајечар и Краљево) и приказана је у Сплиту.

5—6. „Ужичка република“ и „Социјалистички и раднички покрет у Србији 1870—1919“. Ово су „реактивирани“ изложбе, које су

својим поновним приказивањем постигле и највеће успехе 1986. године. Нова поставка „Ужичке републике“, рађена у сарадњи са Музејом устанка 1941. у Ужицу, добила је изузетно високе стручне оцене у Берлину. У нашој земљи прва ју је видела нишка публика, где је приказана у оквиру прославе Дана Републике. Сличне оцене је добила и изложба „Социјалистички и раднички покрет у Србији 1870—1919“ приказана у Ријеци. После успеха у Ријеци, за њено приказивање био је заинтересован и Музеј људске револуције Словеније у Љубљани, тако да је изложба после Ријеке организована у Љубљани.

Историјски музеј Србије је 1986. године трима изложбама из других центара узвратио гостопримство за своје раније наступе у Сарајеву, Љубљани и Приштини. Тако је изложба Музеја револуције БиХ „Партизански плакат“ приказана у Сава-центру за време одржавања 13. конгреса СКЈ. Изложбу су имали прилике да виде сви делегати конгреса, а касније и сви посетиоци Сава-центра.

За изложбу „40 година од ослобођења и социјалистички развој Косова“ већ је речено да је то била изложба с највише посетилаца коју је Историјски музеј Србије 1986. године организовао у Београду. У деликатној политичкој ситуацији, када је један од приоритетних задатака интензивирање културне сарадње с Косовом, ова изложба је дала значајан допринос зближавању двеју културних средина.

Изложба „Цртежи из Дахауа“ Музеја људске револуције Словеније представила је београдској публици потресне документе о страдању људи у концентрационом логору Дахау — једном од логора смрти за време II светског рата. Музеј је ову изложбу организовао у сарадњи с Педагошким музејом у Београду. Изложбу је видело 3.200 посетилаца.

Налазимо се пред годином када ће бити још теже остваривати обиман програм приказивања изложби. Посебан проблем задају и тешкоће због више него скромних техничких могућности (недостатка изложбеног простора, помагала, ат; активних архитектонских и дизајнерских решења), затим недостатак средстава за рекламу итд. Због тога је мало вероватна могућност проширивања програма изложбене делатности. Остаје још нада да ће стручне способности и ентузијазам колектива Музеја успети да одрже квалитет својих изложби — основног средства комуникације с публиком.